

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ K.సురేందర్

క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.13439 & 2686 / 2021

ఉమ్మడి ఉత్తర్వు:

1. మనీలాండరింగ్ నిరోధక చట్టం 2002 కింద మెట్రోపాలిటన్ సెషన్స్ జడ్జి కమ్ స్పెషల్ కోర్టు పైల్వై SC నెం.342/2018లో ప్రొసీడింగ్స్ను రద్దు చేయాలని కోరుతూ క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.13439/2018 ను A1, మరియు క్రిమినల్ పిటిషన్ నంబర్ 2686/2021 ను A2 దాఖలు చేశారు. పిటిషనర్లు ఇద్దరూ ఒకే కేసులో నిందితులు కావడంతో వాటిని కలిపి విచారించి ఈ ఉమ్మడి ఉత్తర్వు ద్వారా పరిష్కరించబడుతాయి.
2. ఈ పిటిషనర్లు మరియు ఇతరులపై పటాన్సెరు పోలీసులు చార్జీషీట్ దాఖలు చేశారు. భూమి కొనుగోలుకు సంబంధించి పిటిషనర్లు, ఇతర నిందితులు A3ని అసలు యజమానిగా పేర్కొని అమ్మకానికి ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారని ప్రాసిక్యూషన్ పేర్కొంది. ఫిర్యాదుదారుడు తొలుత 20.05.2009 తేదీన రూ.40 లక్షలు, మరియు 24.06.2009 తేదీన మరో రూ.45 లక్షలు చెల్లించాడు. ఫిర్యాదుదారుడిని మోసం చేసిన నిందితుడిని పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. నిందితులు శ్యామ్ కుమార్ అనే వ్యక్తి సంతకాలు, వేలిముద్రలు ఫోర్జరీ చేసి ఆ భూమిని అమ్మకానికి పెట్టగా, A3 శ్యామ్ కుమార్ యజమాని గా నటించాడు. అంగీకరించిన మొత్తంలో రూ.85 లక్షలు చెల్లించారు.నకిలీ గుర్తింపు, మోసం మరియు నేరపూరిత కుట్రకు పాల్పడి ఫిర్యాదుదారుడికి రూ.85 లక్షల మేర నష్టం కలిగించారని నిందితులపై అభియోగాలు మోపారు.
3. అయితే ఇరుపక్షాలు రాజీ కుదుర్చుకుని సంబంధిత కోర్టును ఆశ్రయించాయి. ఆ తరువాత, ఈ పిటిషనర్లు ప్రిడికేట్ నేరం నుండి నిర్దోషులుగా విడుదలయ్యారు.
4. విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు తదితర (2022 SCC OnLine sc 929)కేసుల్లో గౌరవనీయమైన సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు దృష్ట్యా ఈ పిటిషనర్లపై PMLA చట్టం కింద విచారణను రద్దు చేయాలని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది కోరారు. పిటిషనర్ల ఆస్తుల జప్తును ఈ కోర్టు డివిజన్ బెంచ్ కొట్టివేసింది.

5. మరోవైపు, ఎస్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్ తరపున వాదించిన న్యాయవాదులు, రాధేశ్యామ్ కేజ్రివాల్ వర్సెస్ వెస్ట్ బెంగాల్ రాష్ట్రం (2011) 3 Supreme Court Cases 581) తీర్పుపై ఆధారపడి, 38 మరియు 39 పేరాలపై దృష్టి సారించారు. గౌరవనీయులైన సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా తీర్పునిచ్చింది:

"38. ఈ నిర్ణయాల నుండి పొందగలిగే నిష్పత్తిని విస్తృతంగా ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొనవచ్చు:

- (i) న్యాయవిచారణ చర్యలు మరియు క్రిమినల్ ప్రొసిక్యూషన్ ఏకకాలంలో ప్రారంభించవచ్చు;
 - (ii) క్రిమినల్ ప్రొసిక్యూషన్ ప్రారంభించడానికి ముందు తీర్పు ప్రక్రియలో నిర్ణయం అవసరం లేదు;
 - (iii) న్యాయవిచారణ చర్యలు, క్రిమినల్ ప్రొసీడింగ్స్ ఒకదానికొకటి స్వతంత్రంగా ఉంటాయి.
 - (iv) న్యాయవిచారణ ప్రక్రియలో ప్రొసిక్యూషన్ ఎదుర్కొంటున్న వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా కనుగొనడం క్రిమినల్ ప్రొసిక్యూషన్ యొక్క ప్రొసీడింగ్ కు కట్టుబడి ఉండదు;
 - (v) ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ డైరెక్టరేట్ ద్వారా విచారణ జరపడం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 20(2) లేదా క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 300లోని నిబంధనలను ఆకర్షించడానికి సమర్థవంతమైన న్యాయస్థానం ద్వారా ప్రొసిక్యూషన్ చేయబడదు;
 - (vi) ఒకే విధమైన ఉల్లంఘనకు సంబంధించి విచారణను ఎదుర్కొంటున్న వ్యక్తికి అనుకూలంగా తీర్పు ప్రక్రియలో కనుగొనడం అనేది కనుగొనే స్వభావంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. న్యాయవిచారణ ప్రక్రియలో నిర్దోషిత్వం మెరిట్ ఆధారంగా కాకుండా సాంకేతిక ప్రాతిపదికన ఉంటే, ప్రొసిక్యూషన్ కొనసాగించవచ్చు; మరియు
 - (vii) అయితే, నిర్దోషిగా తేలిన సందర్భంలో, ఆరోపణ ఏ మాత్రం స్థిరమైనది కాదని తేలితే, ఆ వ్యక్తి నిర్దోషిగా తేలినట్లయితే, అదే వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై క్రిమినల్ ప్రొసిక్యూషన్ కొనసాగడానికి అనుమతించబడదు, క్రిమినల్ కేసులలో సాక్ష్యం యొక్క ఉన్నత ప్రమాణం అనేది అంతర్లీన సూత్రం.
39. కాబట్టి, మా అభిప్రాయం ప్రకారం, తీర్పు ప్రక్రియలో ఆరోపణ మరియు ప్రొసిక్యూషన్ యొక్క ప్రొసీడింగ్ ఒకేలా ఉన్నాయా మరియు తీర్పు ప్రక్రియలో

సంబంధిత వ్యక్తిని నిర్దోషిగా ప్రకటించడం అర్హతల ఆధారంగా ఉందో లేదో నిర్ణయించడం కొలమానం. తీర్పు ప్రక్రియలో ఈ చట్టంలోని నిబంధనలను ఉల్లంఘించలేదని మెరిట్ ఆధారంగా తేలితే, సంబంధిత వ్యక్తిని విచారించడం కోర్టు ప్రక్రియను దుర్వినియోగం చేయడమే అవుతుంది.

6. ఆ తీర్పును, విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి కేసులో (పైన పేర్కొన్న) సుప్రీంకోర్టు దృష్టికి తీసుకురాలేదని, అందువల్ల విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి కేసులో తీర్పు పెరిం క్యూరియమ్ గా ఉందని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ డైరెక్టరేట్ ఆస్తుల జప్తును ఈ కోర్టు కొట్టివేసింది, అయితే, జప్తు ఉత్తర్వులను పక్కన పెట్టడంలో ఈ కోర్టు ఆదేశాలను ప్రశ్నిస్తూ ED సుప్రీంకోర్టులో SLP దాఖలు చేసింది. ఆ పరిస్థితుల్లో విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి కేసు తీర్పును పరిగణనలోకి తీసుకుని ప్రొసీడింగు రద్దు చేయలేం.
7. విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి కేసులో (పైన పేర్కొన్న) తీర్పు ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్ తరపు న్యాయవాది వాదించినట్లుగా నిష్పాక్షికంగా ఉందని ఈ కోర్టు నిర్ధారించజాలదు. ఆ అంశాన్ని సుప్రీంకోర్టు ముందు మాత్రమే లేవనెత్తవచ్చు.
8. విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి కేసులో సుప్రీంకోర్టు PML చట్టంలోని అంశాలను విపులంగా చర్చించింది. ఆ చట్టం ఉద్దేశం, అధికారుల అధికారాలు మొదలైనవన్నీ చర్చించబడ్డాయి. ఆ తీర్పులోని 467వ పేరలో ఈ విషయాన్ని ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్నారు.

“467.ముగింపు:

(i)..(ii)..(iii)..(iv)...(v)(a)...(b)...(c)..

(డి) 2002 చట్టంలోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం, షెడ్యూల్డ్ నేరానికి సంబంధించిన క్రిమినల్ యాక్టివిటీ ఫలితంగా అక్రమంగా ఆస్తిని పొందడంపై నేరం ఆధారపడి ఉంటుంది. అది అటువంటి ఆస్తికి సంబంధించిన ప్రక్రియ లేదా కార్యాచరణకు సంబంధించినది, అది మనీలాండరింగ్ నేరంగా పరిగణించబడుతుంది. 2002 చట్టం క్రింద అధికారులు ఏ వ్యక్తిని కాలానిక ప్రాతిపదికన లేదా షెడ్యూల్డ్ చేసిన నేరం జరిగిందని భావించి, అది అధికార పరిధిలోని పోలీసు మరియు/లేదా పెండింగ్లో ఉన్న విచారణ/విచారణలో నమోదు చేయకపోతే, సమర్థ ఫోరమ్ ముందు క్రిమినల్

ఫిర్యాదు ద్వారా తప్ప విచారించలేరు. ఒకవేళ ఆ వ్యక్తి చివరికి షెడ్యూల్ చేయబడిన నేరం నుండి నిర్దోషిగా విడుదల చేయబడితే / నిర్దోషిగా విడుదల చేయబడితే లేదా అతనిపై ఉన్న క్రిమినల్ కేసును సమర్థ అధికార పరిధి గల కోర్టు కొట్టివేస్తే, అతనిపై లేదా అటువంటి ఆస్తి అతని ద్వారా పేర్కొన్న షెడ్యూల్డ్ నేరంతో ముడిపడి ఉన్న ఆస్తిగా పేర్కొన్న వ్యక్తిపై మనీలాండరింగ్ నేరం ఉండదు.

9. అ వివాదం ప్రైవేటు వ్యక్తుల మధ్య ఉంది. ఫిర్యాదుదారుడు మోసపోయి రూ.85లక్షలు నష్టం కలిగించినా ఇరువర్గాలు రాజీ కుదుర్చుకుని కేసులో రాజీ కుదుర్చుకున్నాయి. మోసం నేరం కాంపౌండబుల్ నేరం. ఆ రాజీ ఆధారంగా నేరాన్ని క్షమించదగ్గ ఒప్పుదల రికార్డుచేసి పిటిషనర్లు, ఇతర నిందితులను నిర్దోషులుగా ప్రకటించారు.

10. రాజ్యాంగంలోని 141వ అధికరణ ద్వంద్వ సిద్ధాంతాన్ని గుర్తించింది. ఇలాంటి న్యాయపరమైన సమస్యలతో కూడిన కేసులను డీల్ చేసేటప్పుడు సబార్డినేట్ కోర్టులు ఉన్నత న్యాయస్థానాలు వెలువరించిన నిర్ణయాలను పాటించాల్సి ఉంటుందని స్టేర్ డెసిసిస్ సిద్ధాంతం రుజువు చేస్తుంది. సుప్రీంకోర్టు తీర్పును విస్మరించడం న్యాయ క్రమశిక్షణారాహిత్యంతో పాటు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 141ని ఉల్లంఘించడమేనని పేర్కొన్నారు .

11. విజయ్ మదన్లాల్ చుధారీ కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు యొక్క ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం (పైన ఉదహరించబడింది) ఒక వ్యక్తిని ఒక షెడ్యూల్డ్ నేరం లేదా క్రిమినల్ కేసు నుండి చివరికి నిర్దోషిగా విడుదల చేస్తే లేదా నిర్దోషిగా ప్రకటిస్తే, అతనిపై లేదా అతని ద్వారా, పేర్కొన్న నేరానికి సంబంధించిన ఆస్తిగా దానిని గురించి ఎవరిపైనా మనీలాండరింగ్ నేరం ఉండదని తేల్చింది.

12. విజయ్ మదన్లాల్ చౌదరి కేసులో (పైన ఉదహరించబడింది) గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును అనుసరించి, మనీలాండరింగ్ నిరోధక చట్టం, 2002 కింద మెట్రోపాలిటన్ సెషన్స్ జడ్జి కమ్ స్పెషల్ కోర్టు ఫైల్డ్ SC నెం.342/2018 లోని పిటిషనర్లు/A1, A2లపై విచారణను రద్దు చేశాను.

13. దాని ప్రకారం, రెండు క్రిమినల్ పిటిషన్లు అనుమతించబడ్డాయి. పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి ముగించివేయబడ్డాయి.

K.సురేందర్ ,న్యాయమూర్తి

తేదీ: 25.09.2023